

dr hab. Danuta Umiastowska prof. US
Uniwersytet Szczeciński
Wydział Kultury Fizycznej i Zdrowia
Instytut Nauk o Kulturze Fizycznej

Recenzja

pracy doktorskiej mgra Dawida Matczaka pt. *Skuteczność uczenia się złożonej czynności ruchowej a wybrane aspekty rozwoju*

Skuteczne uczenie się i nauczanie jest ściśle związane z efektywnością procesu kształcenia. Poszukiwanie najlepszej drogi do osiągnięcia sukcesu, a tym samym realizacja postawionych celów jest zagadnieniem, które jest często rozważane w naukach pedagogicznych. Szukane skutecznego sposobu nauczania jest z jednej strony wyzwaniem dla kreatywnego nauczyciela, a z drugiej strony często trudnością, z której rozwiązaniem nie możemy sobie poradzić. Poznanie uwarunkowań skutecznego uczenia się motorycznego pozwala na właściwy dobór metod nauczania, a także dostosowanie wymagań do możliwości percepcyjnych dziecka w młodszym wieku szkolnym. Ten etap w ontogenezie jest bardzo ważny z punktu opanowywania prawidłowych wzorców ruchowych, ponieważ równoległe z nimi kształtowana jest pozytywna postawa wobec uczestnictwa w kulturze fizycznej.

Doktorant podejmuje w przedstawionej pracy próbę oceny skuteczności (szybkości, efektywności, trwałości) uczenia się złożonej umiejętności ruchowej w odniesieniu do wybranych aspektów rozwoju fizycznego.

W świetle dokonanej kwerendy piśmiennictwa i założeń zaprezentowanych w pracy uważam dobór problematyki w tym obszarze za zasadny i spełniający wymagania stawiane rozprawom doktorskim.

Charakterystyka struktury oraz formalna ocena pracy

Poprawnie sformułowany temat pracy w pełni oddaje cele oraz założenia badań. Recenzowana dysertacja doktorska została przygotowana na 153 stronach. Praca wpisuje się w standardów typowej rozprawy naukowej, a jej struktura jest kompletna i prawidłowa skomponowana. Podstawowy tekst pracy obejmuje 108 stron. Wyniki badań przedstawiono w 51 tabelach i na 7 wykresach. W spisie piśmiennictwa jest ogółem 284 publikacji (281 artykułów i publikacji zwartych oraz 3 w formie

elektronicznej). 90 pozycji to prace w języku angielskim lub niemieckim, a 86 pozycji wydano po roku 2010). Piśmiennictwo jest bogate, co świadczy o dobrym przygotowaniu teoretycznym Doktoranta. Do pracy dołączono streszczenie w języku angielskim, spis rycin i tabel oraz trzy załączniki (opis programowanego uczenia się zonglowania trzema piłeczkami, opis prób Międzynarodowego Testu Sprawności Fizycznej i opis prób wchodzących w skład testu MLS i testu 2hand).

Dalsza konstrukcja pracy opiera się na logicznie zbudowanym schemacie, w którym pojawia się opis zastosowanych metod badawczych i statystycznych.

We wprowadzeniu teoretycznym zabrakło mi omówienia tych aspektów rozwoju fizycznego dzieci w wieku 9-10 lat, które będą poddane analizie porównawczej ze skutecznością uczenia się umiejętności ruchowych. Autor w rozdziale 2.2. uzasadniając wybór grupy do badań krótko charakteryzuje rozwój motoryczny dziecka, ale uważam, że powinno się poświęcić temu zagadnieniu więcej uwagi. Oczekuję, że podczas obrony doktorskiej Doktorant szerzej omówi ten etap życia uwzględniając także sferę psychiczną i fizyczną.

W rozdziale drugim bardzo dokładnie opisane zostały metody, narzędzia badawcze i organizacja badań. Oceniam wysoko wybór metody eksperymentu pedagogicznego jako metody badawczej, bo jest to jedna z tych metod, która wymaga dużego zaangażowania badacza. Ze względu na obserwację uczestniczącą i bezpośrednią pozwala na zebranie cennego materiału do dalszej analizy. Doktorant wymienia Wskaźnik Szybkości Uczenia się jako narzędzie do oceny szybkości uczenia się, ale nie podaje na czym ten wskaźnik polega. Jest zamieszczona skala ocen i jej interpretacja, ale zabrakło opisu. Chciałabym usłyszeć nieco więcej o tym wskaźniku podczas obrony doktorskiej. Scharakteryzowano także badaną grupę, którą stanowiło 73 uczniów (44 chłopców i 29 dziewcząt) ze Szkoły Podstawowej w Koźminku. W tym opisie nie zamieszczono wzmianki o uzyskaniu zgody Senackiej Komisji ds. Etyki Badań Naukowych przy Akademii Wychowania Fizycznego na realizowanie programu badawczego.

W części empirycznej Doktorant analizuje uzyskane wyniki badań poddając je dokładnej analizie statystycznej, zarówno ilościowej i jakościowej. Uzyskane tą drogą interpretacje wiarygodnie potwierdzają przeprowadzone badań. Przeprowadzona analiza statystyczna i jej interpretacja świadczy o dobrym warsztacie badawczym Autora.

Konstrukcja tabel i wykresów zamieszczonych w tekście pracy jest przejrzysta co ułatwia analizę materiału badawczego. Pewne zastrzeżenia mam do tabeli 2, w której podano dane liczbowe, a w tekście poniżej tabeli Doktorant interpretując rezultaty posługując się wartościami procentowymi. Moim zdaniem trafniej byłoby podać także w tabeli wartości procentowe.

W podsumowaniu rozdziału 3.1. znalazła się analiza istotności statystycznej zależności między szybkością i efektywnością uczenia się złożonej czynności ruchowej (Tabela 6), a zabrakło mi takiej analogicznej analizy w odniesieniu do różnic wywołanych czynnikiem płci (opisanych i zilustrowanych na rycinach 1-6).

W dobrze przeprowadzonej (na 26 stronach) dyskusja wyników Doktorant uwzględnia liczne prace innych badaczy i na tym tle wyjaśnia oraz trafnie interpretuje rezultaty płynące z przeprowadzonego procesu badawczego. Bardzo szczegółowe porównanie własnych wyników do innych prac pozwala na dokonanie syntezy badań. Znajdują się tu odniesienia do wszystkich analizowanych parametrów. Dyskusja jest dojrzała i świadczy o dobrym przygotowaniu teoretycznym i merytorycznym Autora.

W ostatnim rozdziale reasumując wyniki swojej pracy badawczej Doktorant formułuje wnioski płynące z analizy wyników badań oraz przedstawia praktyczne aplikacje dla nauczycieli wychowania fizycznego, które mogą być przydatne w usprawnianiu procesu dydaktycznego.

Do błędów edytorskich i przeoczeń można zaliczyć błędną formę w tytule rozdziału 3.2. – jest zapis „Szybkość i efektywność uczenia się złożonej czynności ruchowych”, a powinno być „Szybkość i efektywność uczenia się złożonej czynności ruchowej”. Niezgodne z zasadami polskiej interpunkcji jest umieszczenie kropek po tytułach rozdziałów 5.2.i 5.4. Także między wartością liczbową a jednostką w tabelach 23-28 powinna być spacja.

W ocenie końcowej przedstawionej do recenzji rozprawy doktorskiej podkreślam, że praca stanowi logiczną całość i cechuje się pragmatyzmem naukowym, a treści następujących po sobie rozdziałów wynikają z zagadnień poruszanych w rozdziałach poprzedzających. Potwierdza to także czytelne przedstawienie wyników badań, dobrze przeprowadzone wnioskowanie statystyczne oraz wnikliwa dyskusja nad wynikami własnych badań w odniesieniu do piśmiennictwa problemu.

Wskazane niedoskonałości wskazane w powyższym tekście, należałoby poprawić przy przygotowaniu pracy do ewentualnej publikacji w całości czy też we fragmentach, ale te uchybienia nie obniżają wartości merytorycznej pracy:

W końcowej konkluzji stwierdzam, że praca spełnia wymagania stawiane dysertacjom doktorskim, co kwalifikuje Doktoranta do dalszych procedur zmierzających do nadania stopnia doktora nauk o kulturze fizycznej.

Wnoszę zatem do Senatu Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu o dopuszczenie Pana mgra Dawida Matczaka do obrony pracy doktorskiej.

Danuta Cymalak-Orłowska

Szczecin, 11 października 2020 roku